

2. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

www.nau.kiev.ua/nau10/ukr/doc.-php?code= z0044-06.

3. Баймуратов М. О. Міжнародне право / М.О. Баймурова. – Х : "Одіссей", 2002. – 672 с.

УДК 341.824

Крамаренко І.В.,
студент,

Юридичний факультет,

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

Науковий керівник – Калганова О.А. к.ю.н., доцент,

завідувач кафедри теорії та історії держави і права

ЗАКОННІСТЬ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ НАПРЯМ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Законність є одним із основних принципів діяльності державних органів, громадських організацій, роботи посадових осіб і поведінки громадян. Утвердження законності є найважливішим напрямом формування правової держави [2, с. 273].

Законність – це комплексне (принцип, метод, режим) соціально-правове явище, що характеризує організацію і функціонування суспільства і держави на правових засадах.

Термін "законність" є похідним від терміна "закон" і, будучи комплексним поняттям, охоплює всі сторони життя права – від його ролі в створенні закону до реалізації його норм в юридичній практиці. Законність відображає правовий характер організації суспільно-політичного життя, органічний зв'язок права і влади, права і держави, права і суспільства. Вимога законності рівною мірою стосується вищих органів державної влади, інших державних органів, які ухвалюють у межах своєї компетенції підзаконні акти (сфера правотворчості), безпосередніх виконавців законів – посадових осіб, а також громадських організацій, комерційних корпорацій, громадян (сфера право реалізації) [1, ст. 446].

Законність характеризується поєднанням двох ознак:

- зовнішньої (формальної) – обов'язком виконувати розпорядження законів і підзаконних правових актів державними органами, посадовими особами, громадянами і різними об'єднаннями;
- внутрішньої (сутнісної) – наявністю науково обґрунтованих і відповідних праву законів; якістю законів.

Слід додати, що законність нерозривно пов'язана з демократією. Цей зв'язок характеризується передусім тим, що законність є невід'ємним елементом демократії, дійсного народовладдя. Законність покликана охороняти суспільні відносини, соціальні цінності суспільства, справедливість [2, с. 275].

Що стосується прав людини, то їх історія бере свої витоки в давнині. Уже в Біблії містяться положення про цінність і недоторканність людського життя, рівності людей. В античних державах і країнах Давнього Сходу обґрунтовувалася рівність людей однаковими природними умовами їхнього походження з Космосу, "неба". І хоча за часів рабовласництва і феодалізму панувала ідея про права "вільних" людей (Аристотель, Платон та ін.), її розвиток сприяв накопиченню інтелектуального матеріалу для подальшого (буржуазного) стрибка у цьому напрямку – визнання рівності усіх людей перед законом.

Процесу розвитку ідеї прав людини властиві як кількісні, так і якісні зміни. Кількісні зміни знання про права людини (їх множення, уточнення і конкретизація, збільшення обсягу та ін.) відбуваються в цілому з позицій і в межах того чи іншого поняття права. Якісні зміни ідеї прав людини пов'язані з переходом від попереднього до нового поняття права. Нове поняття права означає концептуальний підхід до вивчення, розуміння, тлумачення як держави і права, так і вже накопичених теоретичних знань про них. Безумовно, кожне нове розуміння прав людини є якісним стрибком у юридичному пізнанні [1, с. 168].

У результаті наукової систематизації прав людини в історичному огляді з'явилася теорія трьох поколінь прав людини.

Перше покоління прав людини – невідчужувані особисті (громадянські) і політичні права. Це – право громадянина на свободу думки, совісті та релігії, на участь у здійсненні державних справ, на рівність перед законом, право на життя, свободу і безпеку особи, право на свободу від довільного арешту, затримання або вигнання, право на гласний розгляд справи незалежним і неупередженим судом та ін. Особисті і політичні права набули юридичної форми спочатку в актах конституційного національного права, а незабаром і в актах міжнародного права.

Перше покоління прав людини є основою індивідуальної свободи і кваліфікується як система негативних прав, що зобов'язують державу утримуватися від втручання в сфери, врегульовані цими правами.

Друге покоління прав людини – поглиблення особистих (громадянських) і розвиток соціально-економічних і культурних прав (право на працю, відпочинок, соціальне забезпечення, медичну допомогу та

ін.) – сформувалося в процесі боротьби народів за поліпшення свого економічного становища та підвищення культурного статусу.

Друге покоління прав людини називають ще системою позитивних прав. Вони не можуть реалізуватися без організаційної, координуючої та інших форм діяльності держави, спрямованих на їх забезпечення.

Третє покоління прав людини можна назвати солідарними (колективними), тобто правами всього людства – правами людини і правами народів. Це право на мир, безпеку, незалежність, на здорове навколишнє середовище, на соціальний і економічний розвиток як людини, так і людства у цілому. Йдеться про ті права особи, які не пов'язані з її особистим статусом, а диктуються належністю до якоїсь спільності (асоціації), тобто є солідарними (колективними), у яких правам особи відведене головне місце (право на солідарність, право на міжнародне спілкування та ін.) [1, с.171].

Якщо відійти від теорії і назвати приклад прав з галузі повітряного права, то громадяни мають права які зазначені в розділі 13 повітряного кодексу України від 19 травня 2011 року, а саме це права пасажирів на компенсацію у разі відмови у перевезенні, скасування чи тривалої затримки авіарейсів. В цьому розділі йдеться саме про розміри компенсацій пасажирів, за ті чи інші відмови авіаперевізників.

Література:

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / О.Ф. Скакун.– Харків: Консум, 2001.– 656 с.
2. Теорія держави і права: Підручник / [С.Л. Лисенков, А.М. Колодій, О.Д. Тихомиров, В.С. Ковальський] / За ред. С.Л. Лисенкова.– К. : Юрінком Інтер, 2005.– 448 с.

УДК 342/924 (043.2)

Латинська Н.А.,

студентка,

Інститут аеропортів,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Нашинець-Наумова А.Ю., к.ю.н.

ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ДЖЕРЕЛА ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Повітряне право можна визначити як галузь публічного права, що регулює відносини між суб'єктами публічного права у зв'язку з використанням повітряного простору з метою міжнародних повітряних польотів. Предметом регулювання повітряного права є насамперед право-

порядок, взаємовигідне використання повітряного простору з метою міжнародних повітряних польотів. Багато міжнародно-правових норм, що визначають режим повітряного простору, як правило, мають кінцевим адресатом не тільки самі держави, але й численних інших власників авіаційної техніки. Це накладає на держави обов'язок забезпечити однакове дотримання норм повітряного права своїми фізичними та юридичними особами. Повітряне право ґрунтується на тих самих принципах, що і загальне міжнародне право, але має свої галузеві принципи: поваги повного та виняткового суверенітету держав у межах їхнього повітряного простору; свободи відкритого повітряного простору; забезпечення безпеки міжнародної цивільної авіації.

Найважливішими інститутами міжнародного повітряного права є інститут міжнародних польотів, інститут безпеки цивільної авіації. Міжнародно-правове регулювання користування повітряним простором міститься в декількох міжнародних договорах. 7 грудня 1944 р. в Чикаго були підписані Конвенція про міжнародну цивільну авіацію, Угода про міжнародне транзитне повітряне сполучення й Угода про міжнародний повітряний транспорт, що поклали кінець деякій правовій невизначеності, що зберігалася в питаннях міжнародного регулювання повітряних сполучень.

Підтвердивши повний і винятковий суверенітет держав над своїм повітряним простором (ст. 1 Чиказької конвенції), угоди визнають існування на основі взаємності п'яти так званих свобод повітря, що включають: транзитні безпосадочні польоти через територію іноземної держави; посадку в аеропортах на чужій території з некомерційними цілями – для техогляду, заправлення паливом тощо; висадження на чужій території пасажирів і вивантаження привезеного зі своєї території багажу, вантажів і пошти; прийняття на борт для перевезення на свою територію пасажирів, пошти і багажу з території іноземної держави; доставку на територію іноземної держави з будь-яких третіх країн пасажирів, пошти, багажу, а також прийняття на борт пасажирів, пошти і багажу для доставки їх у будь-яку третю державу. Чиказька конвенція визначає також порядок здійснення регулярних і нерегулярних польотів цивільної авіації, питання реєстрації повітряних суден і їхньої національної приналежності, вимоги до екіпажів, а також деякі інші питання міжнародного цивільного повітряного транспорту. Крім Чиказької конвенції, що є основним кодифікованим актом у цій галузі, правовий режим повітряного простору регулюється й іншими міжнародними договорами.

У 1929 р. у Варшаві було підписано Конвенцію для уніфікації дея-